

Dosarul nr. 2ra-977/23
2-19106818-01-2ra-14072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (L. Lavric)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, V. Mihaila, A. Braga)

DECIZIE

13 decembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursurile declarate de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor și de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Saranciuc împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Acord Eurotrans” cu privire la recunoașterea faptelor ca discriminatorii pe criteriu de dizabilitate și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel depusă de Victor Saranciuc, s-a casat hotărârea din 04 decembrie 2019 a judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă,

c o n s t a t ă :

La 12 iunie 2019, Saranciuc Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Acord Eurotrans”, solicitând repararea prejudiciului moral cauzat prin discriminare pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile, în sumă de 15 000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, din anul 2005 este încadrat în gradul I de invaliditate și se deplasează cu ajutorul fotoliului rulant. La data de 13 iunie 2018 a apelat la nr. telefon 14428 a companiei de taxi SRL „Acord Eurotrans” și a încercat să facă comandă de taxi corespunzător amenajat, cu asigurarea adaptării rezonabile și pentru persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor. I-a fost propus și a venit la orele 15:50 taxi auto-furgon CME 963, adaptat și pentru transportarea mărfii cu dimensiuni mici, respectiv și cu un tarif mai mare.

A relatat că, a fost plasat în salon de către trecători, iar la achitarea călătoriei a fost înșelat prin includerea spre plata de 2 ori a serviciului pornire.

A adresat plângeri SRL „Acord Eurotrans”, cât și Agenției Naționale Transport Auto, deoarece este imposibil ca compania care prestează serviciile de taxi să nu dispună și de mijloace de transport amenajate în modul în care să fie accesibile,

adaptate la cerințele speciale a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, care utilizează fotoliu rulant.

În drept, a invocat prevederile Legii nr. 121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, art.art.16, 51 din Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 60 din 30.03.2012, privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și art.10, 1423 din Codul civil.

Prin hotărârea din 04 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Saranciuc Victor împotriva SRL „Acord Eurotrans” cu privire la recunoașterea faptelor ca discriminatorii pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile și repararea prejudiciului moral în sumă de 15 000 de lei.

La 27 decembrie 2019, Saranciuc Victor a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii și admiterea cererii înaintate de Saranciuc Victor.

Prin decizia din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel declarat de Victor Saranciuc, casată hotărârea din 04 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și pronunță o hotărâre nouă prin care.

S-a respins, cu fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Victor Saranciuc împotriva SRL „Acord Eurotrans” cu privire la recunoașterea faptelor ca discriminatorii pe criteriul de dizabilitate, repararea prejudiciului moral cauzat.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond a hotărât respingerea acțiunii ca neîntemeiată, însă în motivarea soluției se indică asupra admiterii acțiunii. Astfel, a considerat necesară aplicarea prevederilor art. 385 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, rejudecând cauza și a emite o hotărâre nouă de respingere a acțiunii, ca neîntemeiată.

A susținut că, faptele invocate de către reclamant privind recunoașterea acestora ca discriminatorii pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile, nu și-au găsit confirmare și sunt lipsite de suport probatoriu. Obiecțiile înaintate de către ultimul prin acțiune vis-a-vis de serviciile de taxi acordate și de includerea și achitarea dublă a serviciului pornire, parcurgerea unei distanțe ce depășește călătoria obișnuită, lipsa condițiilor de confort și igienă, nu au fost probate în nici un mod.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că, la 13 iunie 2018 Saranciuc Victor a beneficiat de serviciile de taxi prestate de SRL „Acord Eurotrans”, plecând la două destinații. Acesta nu a refuzat îmbarcarea, necăutând la pretențiile invocate precum că automobilul nu era dotat corespunzător pentru transportarea acestuia reieșind din gradul de dizabilitate pe care îl are și că automobilul ar fi fost într-o stare rea privind condițiile de confort și igienă. Reclamantul/apelantul a fost transportat până la locul de destinație indicat, fapt ce se atestă din explicațiile părții pârâte susținute și în ședința instanței de apel care nu au fost combătute de către partea apelantă, mai mult decât atât acest fapt se atestă și prin bonurile de plată eliberate ultimului pentru prestarea serviciilor date. Prin urmare, solicitând transport accesibil, adaptat la cerințele speciale ale persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, Saranciuc Victor a fost asigurat cu acesta, călătoria a avut loc și călătorul a achitat pentru ea.

A mai invocat instanța de apel că, atunci când se vorbește despre egalitate, în mod normal se învederează asupra dreptului de a nu fi discriminat, standarde internaționale, însă este la fel de important pe lângă cele invocate, a se stabili care este impactul, la caz însă s-a atestat lipsa probelor în acest sens, or, Saranciuc Victor nu a prezentat înscrisuri, poze și/sau chiar martori întru probarea celor invocate, considerent din care pretențiile acestuia capătă un contur declarativ. Astfel, contrar prevederilor art.19 alin. (1), (2) din Legea nr.121/2012, reclamantul nu a prezentat fapte care ar permite prezumția existenței unui fapt de discriminare în raport cu SRL „Acord Eurotrans”.

Totodată, din materialele anexate la dosar s-a constatat cu certitudine lipsa cărorva probe veridice, care ar indica la vinovăția SRL „Acord Eurotrans”, care a efectuat comenzile de călătorie a lui Victor Saranciuc, cât și cauzarea suferințelor, pe motivul discriminării lui pe criteriu de dizabilitate. Astfel, nu s-a constatat, că la 13 iunie 2018 reclamantul Saranciuc Victor, beneficiind de serviciile taxi prestate de SRL „Acord Eurotrans” ar fi fost discriminat pe criteriul de dizabilitate prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile.

În această ordine de idei, nu pot fi reținute referirile reclamantului apelant la pretinsa încălcare a prevederilor Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Or, art.8 alin. (6) din Legea menționată, la care a făcut referire apelantul stabilește că discriminarea persoanelor cu dizabilități constând în orice deosebire, excludere, marginalizare, limitare sau preferință, precum și în refuzul de creare a condițiilor favorabile și de adaptare rezonabilă, care conduc la imposibilitatea sau complicarea recunoașterii, îndeplinirii sau folosirii drepturilor civile, politice, economice, sociale sau culturale, este interzisă și se pedepsește conform legislației în vigoare. Articolul 20 alin. (2) stabilește că, toți operatorii de taxi au obligația să asigure cel puțin o mașină adaptată transportului persoanelor cu dizabilități care utilizează fotoliul rulant. Constituie discriminare refuzul conducătorului de taxi de a asigura transportul persoanei cu dizabilități și al dispozitivului de mers. Dispozitivul este transportat gratuit, fără aplicarea unor taxe suplimentare.

A concluzionat instanța de apel că, reclamantul/apelant a fost asigurat cu transport adaptat transportului persoanelor cu dizabilități care utilizează fotoliul rulant și Saranciuc Victor împreună că dispozitivul de mers al acestuia, a fost transportat la locul de destinație.

La 27 iunie 2023, Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că, soluția adoptată de către instanța de apel nu cuprinde motivele pe care se sprijină soluția sa cu privire la respingerea cererii de chemare în judecată, iar absența motivării din cuprinsul hotărârii judecătorești are semnificația neexaminării acestei chestiuni și atrage după sine casarea acesteia. Motivarea deciziei instanței de apel nu întrunește cerințele procedurale prevăzute de art. 241 alin. (5) din Codul procedură civilă, pentru că nu arată, în concret, memoriul care a format convingerea instanței și care a condus la soluția emisă și din ce motive nu au fost luate în considerare argumentele și probele prezentate de către recurent, care au o importantă esențială pentru justa examinare a cauzei.

A relatat că, actul judecătoresc a fost emis cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural și material. Instanța de apel, la pronunțarea hotărârii contestate nu a ținut cont de circumstanțe importante a pricinii și anume că, Saranciuc Victor a fost discriminat suferind un prejudiciu moral, fapt motivat și probat în cadrul examinării cauzei.

Menționează că prin acțiunile companiei de taxi s-a încălcat în mod flagrant prevederile art. 20 alin. 1, 2 din Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012 și anume adaptarea mijloacelor de transport în comun aflate în circulație de a reutila autovehiculele conform necesităților persoanelor cu dizabilități locomotorii. La fel, prevederilor menționate la pct. 2 din prezenta lege, obligă toți operatorii de taxi să asigure cel puțin o mașină adaptată transportului persoanelor cu dizabilități care utilizează fotoliu rulant.

Recurentul susține că, în sensul Legii nr. 121/2012, discriminare reprezintă orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; discriminare directă - tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă; discriminare indirectă - orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor stipulate de prezenta lege, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare; acomodare rezonabilă - orice modificare sau adaptare necesară și adecvată, într-un caz particular, care nu impune o sarcină disproporționată sau nejustificată atunci când este nevoie pentru a asigura unei persoane, în cazurile stabilite de lege, exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale în condiții de egalitate cu ceilalți.

A concluzionat recurentul că, la etapa examinării cauzei civile în instanța de fond nu a fost asistat de către un avocat, cu toate că ultimul a solicitat instanței oferirea unui avocat din partea statului.

La 04 august 2023, Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că, au fost încălcate esențial și aplicate eronat normele dreptului material și procedural. Or, judecarea greșită a pricinii a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevăzute de legislația națională și de tratatele internaționale.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 martie 2023.

La 06 iunie 2023, copia deciziei din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 75).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor, la 27 iunie 2023 și recursul declarat de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, la 03 august 2023 se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 14 iulie 2023 și la 08 august 2023 a expediat în adresa participanților copiile recursurilor declarate de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor și de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire, anexate la materialele dosarului (f.d. 86, 98).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile declarate de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor și de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Totodată, având în vedere că legea procedural civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

În conformitate cu prevederile art. 431 din Codul de procedură civilă, examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

Verificând decizia din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recursuri, pe baza

materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată constată că la caz se consideră admisibile recursurile declarate de către Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor și de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș și se impune necesitatea admiterii recursurilor, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01.09.2023), săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din materialele cauzei, 12 iunie 2019, Saranciuc Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Acord Eurotrans”, solicitând repararea prejudiciului moral cauzat prin discriminare pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile, în sumă de 15 000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, de către prima instanță, prin hotărârea din 04 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Saranciuc Victor împotriva SRL „Acord Eurotrans” cu privire la recunoașterea faptelor ca discriminatorii pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile și repararea prejudiciului moral în sumă de 15 000 de lei (f.d.28).

Judecând apelul declarat de către Saranciuc Victor, instanța de apel la 22 martie 2023 a admis apelul declarat, a casat integral hotărârea din 04 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a rejudecat cauza și a pronunțat o hotărâre nouă prin care a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată.

În susținerea soluției date, instanța de apel a constatat că prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei în fond a respins acțiunea ca neîntemeiată, însă în motivarea soluției a indicat asupra admiterii acțiunii. Astfel, instanța de apel a considerat necesară aplicarea prevederilor art. 385 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, rejudecând cauza și pronunțând o hotărâre nouă de respingere a acțiunii, ca neîntemeiată.

A mai reținut instanța de apel că, faptele invocate de către reclamant privind recunoașterea acestora ca discriminatorii pe criteriul de dizabilitate exprimată prin lipsa accesibilității și acomodării rezonabile, nu și-au găsit confirmare și sunt lipsite de suport probatoriu. Obiecțiile înaintate de către ultimul prin acțiune vis-a-vis de serviciile de taxi acordate și de includerea și achitarea dublă a serviciului pornire, parcurgerea unei distanțe ce depășește călătoria obișnuită, lipsa condițiilor de confort și igienă, nu au fost probate în nici un mod.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel neîntemeiat și pripit a adoptat soluția pe caz, expunându-se asupra respingerii cererii

de chemare în judecată, prin ce se impune casarea deciziei contestate cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din motivele ce succed.

La caz, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor art. 239 și art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator anexat la dosar, precum normele de drept ce reglementează acest aspect.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel s-a expus în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei și cadrului legal, fără a da o apreciere concretă și clară ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns.

Instanța de recurs menționează că art. 20, alin. (1) și (2) din Legea nr. 60 din 30 martie 2021 cu privire la „Incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități”, prevede că pentru a facilita accesul neîngrădit al persoanelor cu dizabilități la transport și călătorii, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, alte autorități publice centrale și locale, agenții economici indiferent de forma de proprietate, cu participarea asociațiilor obștești, au obligația de a: adapta mijloacele de transport în comun aflate în circulație; reutila autovehiculele conform necesităților persoanelor cu dizabilități locomotorii (ghidarea manuală); adapta stațiile mijloacelor de transport în comun, inclusiv marcarea prin pavaj tactil a spațiilor de acces spre ușa de intrare în mijlocul de transport; monta panouri de afișaj corespunzătoare nevoilor persoanelor cu dizabilități vizuale și auditive în mijloacele de transport public; imprima cu caractere mari și în culori contrastante rutele și indicativele mijloacelor de transport public urban; adapta trecerile de pietoni și intersecțiile străzilor și drumurilor publice corespunzător cu nevoile persoanelor cu dizabilități vizuale și auditive; monta sistemele de semnalizare sonoră și vizuală la intersecțiile cu trafic intens. Toți operatorii de taxi au obligația să asigure cel puțin o mașină adaptată transportului persoanelor cu dizabilități care utilizează fotoliul rulant. Constituie discriminare refuzul conducătorului de taxi de a asigura transportul persoanei cu dizabilități și al dispozitivului de mers. Dispozitivul este transportat gratuit, fără aplicarea unor taxe suplimentare.

Așa fiind, Completul de judecată reține că Curtea de Apel Chișinău nu a constatat dacă compania pîrîită SRL „Acord Eurotrans” dispunea sau nu de autovehicul reutilat conform necesităților persoanelor cu dizabilități locomotorii, așa cum prevăd normele legale, enunțate supra. Or, simpla invocare de către instanța de apel a faptului că Saranciuc Victor a fost transportat la locul de destinație, cu transport

accesibil adaptat cerințelor speciale, nu poate fi considerată ca nediscriminare, în cazul în care reclamantul nu a dispus de condiții necesare pentru transportare.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, notează că conform art. 8 lit. e), din Legea nr. 121, din 25 mai 2012 cu privire la „Asigurarea egalității”, este interzisă orice formă de discriminare privind accesul persoanelor la serviciile de transport. Articolul 18 alin. 1) și 2) al Legii prenotate prevede că orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul să înainteze o acțiune în instanța de judecată și să solicite: stabilirea faptului încălcării drepturilor sale; interzicerea încălcării în continuare a drepturilor sale; restabilirea situației anterioare încălcării drepturilor sale; repararea prejudiciului material și moral ce i-a fost cauzat, precum și recuperarea cheltuielilor de judecată; declararea nulității actului care a condus la discriminarea sa. Acțiuni în instanța de judecată pentru protecția persoanelor ce se consideră a fi victime ale discriminării pot înainta și sindicatele sau asociațiile obștești din domeniul promovării și protecției drepturilor omului.

În acest aspect, este evident că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a intra în esența cererii lui Saranciuc Victor cu privire la recunoașterea faptelor ca discriminatorii pe criteriul de dizabilitate și repararea prejudiciului moral, prin urmare, fără a da o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezenta cerere în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Așa dar, prin prisma efectului devolutiv al apelului cu care a fost investit prin lege, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să stabilească cert care sunt pretențiile reclamantului față de pârât și asupra cărora urmează să se expună prin hotărâre, iar reieșind din acestea să determine raportul material-litigios dintre părți și a obiectului probațiunii, ceea ce presupune conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților.

Prin urmare, instanța de apel urma să dea ajutor reclamantului în privința precizării cât mai clare a pretențiilor sale în cazul în care formulările acestuia sunt improprii, ambigui și împiedică determinarea exactă a obiectului acțiunii.

În atare circumstanțe, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante cazului, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege. Or, argumentul instanței de apel, potrivit căruia, *”odată ce Saranciuc Victor a acceptat să urce în mijlocul de transport, înseamnă că el era dotat corespunzător”* nu poate fi acceptat. Astfel, o persoană pusă în situație de a alege, fie acceptă mijlocul de transport în starea în care este, fie nu se deplasează deloc, evident că foarte probabil va opta pentru a se deplasa, chiar și în condiții neconfortabile, dacă această necesitate de a merge undeva este imperioasă.

În același timp, pârâta SC ”Acord Eurotrans” SRL, în explicația sa din 28.02.2019, a evitat să se expună dacă mijlocul de transport oferit pentru serviciile solicitate de Saranciuc Victor era sau nu utilat cu echipament special. Doar a menționat că *”la data îndeplinirii comenzii automobilul de model Dacia Logan CME963 era în stare tehnică bună confirmat de Raport de verificare tehnică a*

automobilului din 17.04.2018”. Însă starea tehnică bună a mijlocului de transport nu atestă faptul că el era corespunzător utilat cu echipament special.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele de preced, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admit recursurile declarate de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Palancica Victor și de Victor Saranciuc, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș.

Se casează integral decizia din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Saranciuc împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Acord Eurotrans” cu privire la recunoașterea faptelor ca discriminatorii pe criteriu de dizabilitate și repararea prejudiciului moral și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc